

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. L.Popova)

DECIZIE

18 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, prin intermediul lichidatorului Vladimir Balan, în pricina la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, în procedura falimentului împotriva Societății pe Acțiuni „Audit-Concret” cu privire la declararea nulității actului juridic,

împotriva hotărârii din 08 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 29 ianuarie 2016, SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” în procedura falimentului, prin intermediul lichidatorului Vera Popaz, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Audit-Concret” solicitând recunoașterea nulă a contractului de prestare a serviciilor de consultanță fiscală nr. 47-a (116/1) din 08 noiembrie 2012 încheiat între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, recunoașterea nulă a actului privind îndeplinirea lucrărilor din 31 decembrie 2012 încheiat între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” în temeiul contractului de prestare a serviciilor de consultanță fiscală nr. 47-a (116/1) din 08 noiembrie 2012, aducerea părților la poziția inițială anterior încheierii actelor juridice, încasarea din contul SA „Audit-Concret” în beneficiul SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a sumei de 443240 lei, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a invocat că prin hotărârea din 17 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost intentată procedura de insolvență în privința SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”.

Menționează că, în cadrul exercitării atribuțiilor sale funcționale, lichidatorul Vera Popaz a constatat că la data de 08 noiembrie 2012 debitorul SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” și SA „Audit-Concret” au încheiat contractul de prestare a serviciilor de consultanță fiscală nr. 47-a (116/1) pe perioada între 08

noiembrie 2012- 31 martie 2013 în valoare de 443240 lei, inclusiv TVA.

Precizează că, prin contractul dat SA „Audit-Concret” s-a obligat să presteze servicii de consultanță fiscală referitor la calcularea și declararea TVA, cât și prezentării declarației cu privire la TVA la organele fiscale pentru perioada anilor 2003- 2004, întocmirea în scris a concluziilor sau analizelor în domeniu, serviciile care vor fi prestate în timp de cinci luni la plasarea cererii. Însă, după semnarea contractului, la data de 31 decembrie 2012 părțile au încheiat actul privind îndeplinirea lucrărilor în baza contractului din 08 noiembrie 2012, prin care s-a stabilit că SA „Audit-Concret” a prestat servicii de consultanță fiscală în valoare de 443240 lei, inclusiv TVA, iar clientul SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a primit servicii și pretenții nu are.

Susține că, actele juridice încheiate de SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” și SA „Audit- Concret” sunt lovite de nulitate, deoarece contravin normelor imperative.

Declară că, de fapt prestarea a careva servicii de consultanță fiscală de către SA „Audit-Concret” nu a avut loc, ceea ce se confirmă prin actul Inspecției Financiare din 19 decembrie 2014 și prin urmare constituie temei de declarare a nulității actelor juridice.

Afirmă că, contractul de prestare a serviciilor de consultanță fiscală și actul privind îndeplinirea lucrărilor din 31 decembrie 2012 au fost încheiate în scopul diminuării masei patrimoniale a debitorului în detrimentul creditorilor. Contractul de prestarea a serviciilor de consultanță fiscală a fost încheiat până la 31 martie 2013.

Precizează că, în perioada valabilității acestuia, la data de 28 decembrie 2012, debitorul a încheiat contractul nr.01/12 cu SRL „Audit-Euroexpert” de prestare a serviciilor de contabilitate, obiectul căruia fiind inclusiv întocmirea registrelor contabile și a dărilor de seamă, întocmirea rapoartelor financiare și prezentarea acestora la organele fiscale și de statistică și altele, ceea ce exclude necesitatea și raționamentul încheierii contractului cu SA „Audit-Concret”.

Remarcă că, prin încheierea contractului din 08 noiembrie 2012, debitorul a admis cheltuieli neargumentate din punct de vedere economic în sumă de 443240 lei, care puteau fi evitate prin adresarea societății către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și clarificarea neclarităților apărute.

Indică că, în rezultatul încheierii actului juridic SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a fost prejudiciată, deoarece suma încasată de 443240 lei este proprietatea societății.

În drept s-au invocat prevederile art.220 alin.(1), 315, 316 Cod Civil, art.104 al Legii insolvenței.

Prin hotărârea din 08 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, în procedura falimentului împotriva SA „Audit-Concret” cu privire la declararea nulității actului juridic.

La data de 21 noiembrie 2016 și 28 noiembrie 2016 (înregistrat recursul motivat), SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, în procedura falimentului, prin intermediul lichidatorului Vladimir Balan, a declarat recurs împotriva hotărârii din 08 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că hotărârea contestată este ilegală și nefondată, deoarece nu au fost elucidate pe deplin unele circumstanțe importante pentru soluționarea obiectivă a litigiului, ca urmare, fiind aplicate eronat normele de drept material la soluționarea litigiului dat.

Consideră că aprecierea probelor și înscrisurilor justificative nu s-a efectuat corespunzător conținutului contractului nr. 47-a (116/1) din 08 noiembrie 2012, încheiat între SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” și SA „Audit-Concret” privind prestarea serviciilor de consultanță fiscală pe perioada 08 noiembrie 2012-31 martie 2013 în valoare de 443240 lei, fiind interpretate eronat unele norme legale.

Sușține că, în rezultatul analizei minuțioase a clauzelor contractului contestat, în coraport cu serviciile prestate, se constată o discrepanță impunătoare între serviciile prestate, perioada pentru care a fost încheiat și valoarea contractului, aspecte care nu au fost elucidate pe deplin de către instanța de insolabilitate.

Opinează că, prestația intimatului este defavorabilă SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” și care nu ar fi fost acceptată de nici un profesionist în mod rezonabil, în situația în care dispunea de angajați - contabili care urmau să-și exercite atribuțiile de funcție corespunzător, ceea ce a fost constatat și de către Inspectoria Financiară. Iar, din Actul privind rezultatele inspecției financiare tematice a activității economico-financiare din 19 decembrie 2014 a SA “Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” pe perioada de 01 iunie 2012-31 octombrie 2014 rezultă ilegalitatea acestui contract. Conform concluziilor, în rezultatul controlului financiar efectuat, prin încheierea contractului contestat, administrația SA “Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a admis cheltuieli neargumentate din punct de vedere economic în sumă de 443240 lei, care puteau fi evitate prin adresarea societății direct către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și clarificarea problemelor apărute.

Din răspunsurile prezentate de către intimat care ar justifica prestarea a careva servicii de consultanță fiscală, în opinia sa, se poate constata cu certitudine că necesitatea oferirii serviciilor menționate și problema supusă preinsei consultării este una artificială. Or, art. 4 alin. (12), (13) a Legii nr.408 din 26 iulie 2001 cu privire la punerea în aplicare a Titlului V a Codului Fiscal, prevăd expres, clar și fără echivoc modalitatea calculării și declarării TVA pentru perioadele fiscale până la 01 ianuarie 2007, ceea ce se remarcă din răspunsul succint al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat din 18 ianuarie 2013.

Consideră că, instanța de insolabilitate nu a luat în calcul aceste argumente privitor la conținutul prestației acordate, la acest compartiment neputând exista careva probleme, din motiv că societatea dispunea de personal angajat în această direcție. Astfel, se constată că nu există vreo problemă referitor la declararea TVA pe perioada anilor 2003-2004 care ar necesita oferirea serviciilor de consultanță și ar justifica achitarea sumei de 443240 lei.

În opinia recurentului, a fost apreciată eronat de către instanța de insolabilitate perioada pentru care a fost încheiat și data semnării actului privind îndeplinirea lucrărilor. Prestația urma a fi efectuată în timp de 5 luni: 08 noiembrie 2012-31 martie 2013, însă, la data de 31 decembrie 2012, între părți este încheiat actul privind îndeplinirea lucrărilor în baza contractului 47-a (116/1) din 08 noiembrie 2012, prin care se constată că au fost prestate toate serviciile de

consultanță, iar SA “Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” achită prețul convenit în mărime de 443240 lei.

Relevă că, instanța nu a apreciat corespunzător caracterul fraudulos al tranzacției contestate și prejudicierea creditorilor, ultima fiind evidentă din analiza prestațiilor părților, or, prestația debitorului este disproporționată în raport cu serviciile pretinse a fi prestate de către intimat, realizarea cărora nu și-a găsit confirmare în perioada din data semnării contractului – 08 noiembrie 2012 și cea a semnării actului de predare- primire a serviciilor – 31 decembrie 2012. Scrisoarea intimatului din 21 februarie 2013 prin care se reproduce răspunsul din 18 februarie 2013 al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat este datată ulterior datei de 31 decembrie 2012, când a avut loc predarea-primirea lucrărilor în baza contractului contestat, acest moment fiind omis de către instanța de judecată. Astfel, la data de 31 decembrie 2012 societatea de fapt nu a primit și nici nu putea primi pretinsele servicii. Această circumstanță denotă scopul de fapt al actului juridic contestat și, anume, crearea aparenței prestării serviciilor de consultanță menționate, încheiate în fraudă intereselor creditorilor, fiind și unul din factorii care au afectat bunurile societății, provocând insolvabilitatea acesteia.

Remarcă că, din partea intimatului nu a fost apreciat conținutul scrisorii din 21 februarie 2013, care reproduce întocmai conținutul răspunsului primit de la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat din 18 februarie 2013, ceea ce denotă inexistența serviciilor care se pretend a fi prestate.

Susține că, contractul și actul privind îndeplinirea lucrărilor au fost încheiate cu scopul diminuării masei patrimoniale a debitorului în detrimentul intereselor creditorilor, servind ca un mijloc prin care s-a încercat justificarea transferului mijloacelor financiare în mărime de 443240 lei din patrimoniul debitorului SA “Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” în beneficiul SA “Audit-Concret”, ceea ce a dus la încălcarea dreptului de proprietate a debitorului SA “Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” garantat de prevederile art. art. 315, 316 Cod Civil și art. 1 Protocolului nr. 1 la CEDO.

Or, conform art. 207 alin. (1) Cod civil, actul juridic încheiat fără cauză ori fondat pe o cauză falsă sau ilicită nu poate avea nici un efect, iar conform art. 221 Cod civil actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice este nul.

Consideră că, conținutul normei precitate urmează a fi apreciat în coraport cu faptul că, deși SA “Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” dispunea de un prestator de consultanță fiscală în baza contractului contestat cu SA „Audit-Concret”, în perioada de valabilitate a acestuia, la data de 28 decembrie 2012 a mai încheiat un contract nr. 01/12 cu SRL “Audit-Euroexpert”, serviciile căruia erau practic identice cu cele pretinse a fi executate de către intimat. Acest fapt nu a fost elucidat de către instanța de insolabilitate. Or, acest fapt exclude necesitatea și raționamentul încheierii contractului contestat și confirmă încă odată că acesta a fost încheiat doar în scop fraudulos, diminuând patrimoniul societății, provocând insolabilitatea acestuia și prejudiciind creditorii, contrar art. 315, 316 Cod Civil și protocolului nr. 1 al CEDO.

Conform art. 220 alin. (1) Cod civil, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel.

Opinează că, circumstanțele de fapt expuse supra se încadrează în art. 104 a Legii insolabilității.

Conform art.8 alin.(1) al Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Instanța de insolvență a adoptat hotărârea la data de 08 noiembrie 2016, iar recursul a fost declarat de către lichidatorul SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”-Vladimir Balan la data de 21 noiembrie 2016, ceea ce denotă că este în termen.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, prin intermediul lichidatorului Vladimir Balan și va casa hotărârea contestată, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 429 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel în procedura de insolvență. Recursul împotriva deciziei se consideră declarat și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost emise după pronunțarea hotărârii atacate cu recurs.

Conform art. 1 alin.(4) al legii insolvenței nr. 149 din 19 iunie 2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la

respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Din materialele pricinii rezultă că la data de 08 noiembrie 2012 între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a fost încheiat contractul 47-a (116/1) de prestare a serviciilor de consultanță specială, conform căruia s-a convenit prestarea de către SA „Audit-Concret” către SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a serviciilor de consultanță fiscală referitor la calcularea și declararea TVA (taxa pe valoare adăugată) și a prezentării declarației cu privire la TVA la organele fiscale pentru perioada 2003-2004 în rezultatul comercializării de către Bancă a bunurilor gajate pentru primirea creditelor, inclusiv lucrul de oficiu [...] (f.d.5). Contractul a fost încheiat pentru perioada 08 noiembrie 2012-31 martie 2013 (pct.16 din contract (f.d.7).

Conform pct. 05 al aceluiași contract remunerarea pentru serviciile prestate s-a convenit a fi efectuată în sumă fixă de 443240 lei, inclusiv TVA pentru perioada 08 noiembrie 2012-31 martie 2013 (f.d.5). iar, conform pct. 5-1 din contract achitarea urma a fi efectuată în 2 etape, după cum urmează: 70% -în termen de 5 zile lucrătoare de la data semnării contractului și 30% până la 31 ianuarie 2013(f.d.6).

La data de 31 decembrie 2012, între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a fost semnat actul privind îndeplinirea lucrărilor în baza contractului nr. 47-a din 08 noiembrie 2012(f.d.8).

Concomitent Colegiul remarcă că prin hotărârea din 17 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău în privința SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a fost intentat procesul de insolvență, iar prin încheierea din 05 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus intrarea debitorului în procedura falimentului.

Conform art. 104 al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, pe tot parcursul perioadei de observație, al procedurii de insolvență, al procedurii falimentului și/sau al procedurii de restructurare, administratorul/ lichidatorul poate introduce în instanța de insolvență acțiuni în vederea anulării următoarelor acte juridice dacă ele afectează bunurile debitorului: a) orice act juridic fictiv sau fraudulos încheiat de debitor în ultimii 3 ani precedenți intentării procedurii de insolvență, care a afectat drepturile creditorilor; b) transferurile cu titlu gratuit din partea debitorului făcute în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, cu excepția actelor de îndeplinire a unor obligații morale sau actelor pentru binele public (de sponsorizare), în care generozitatea donatorului este proporțională patrimoniului său; c) tranzacțiile încheiate în ultimii 3 ani precedenți înaintării cererii introductive, în care prestația debitorului este vădit mai mare decât cea primită; d) transferurile de proprietate de la debitor către un creditor în contul unei datorii anterioare sau în folosul acestuia din urmă, efectuate în ultimele 4 luni precedente înaintării cererii introductive, care au ca efect creșterea sumei pe care creditorul ar urma să o primească în cazul lichidării debitorului; e) transferurile de proprietate de la debitor către un creditor în contul unei datorii anterioare sau în folosul acestuia din urmă, efectuate în ultimele 4 luni precedente înaintării cererii introductive, la care creditorul nu avea dreptul sau care nu ajunseră la scadență; f) acordarea gratuită a unui gaj sau a unei ipoteci, a oricărei alte garanții pentru o

creanță care era neasigurată în ultimele 4 luni anterioare înaintării cererii introductive sau pentru o creanță a unui acționar sau asociat al debitorului într-o perioadă similară, dacă aceste creanțe nu au ajuns la scadență pînă la data intentării procedurii de insolvență; g) orice acte încheiate și garanții acordate de către debitor după înaintarea cererii introductive.

Astfel, la data de 29 ianuarie 2016, lichidatorul SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” în procedura falimentului -Vera Popaz, prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva SA „Audit-Concret”, a solicitat recunoașterea nulă a contractului de prestare a serviciilor de consultanță fiscală nr. 47-a (116/1) din 08 noiembrie 2012 încheiat între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, recunoașterea nulă a actului privind îndeplinirea lucrărilor din 31 decembrie 2012 încheiat între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” în temeiul contractului de prestare a serviciilor de consultanță fiscală nr. 47-a (116/1) din 08 noiembrie 2012, aducerea părților la poziția inițială anterior încheierii actelor juridice, încasarea din contul SA „Audit-Concret” în beneficiul SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” a sumei de 443240 lei, încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.3-4).

Colegiul relevă că lichidatorul debitorului în cererea de chemare în judecată înaintată a invocat că contractul a fost încheiat în scopul diminuării masei patrimoniale a debitorului în detrimentul intereselor creditorilor, este un contract fraudulos, serviciile pretinse a fi prestate nu și-au găsit confirmare, discrepanța între natura obligațiilor conform contractului și respectiv prețul disproporționat.

Prin hotărârea din 08 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, în procedura falimentului împotriva SA „Audit-Concret” cu privire la declararea nulității actului juridic (f.d.85-90).

Colegiul relevă că instanța de insolvență respingând ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” împotriva SA „Audit-Concret” cu privire la declararea nulității actului juridic, a invocat că contractul întrunește condițiile de valabilitate a unui act juridic, definite prin cauza, forma și prețul contractului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de insolvență a admis o examinare superficială și arbitrară a pretențiilor înaintate, prin ce se impune casarea hotărârii cu remiterea pricinii la rejudecare.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului precum că nu au fost elucidate pe deplin de către instanța de insolvență aspectele ce țin de discrepanța impunătoare între serviciile prestate, perioada pentru care a fost încheiat contractul și valoarea contractului.

În acest sens, Colegiul reliefează că instanța de insolvență nu s-a expus asupra temeiurilor și argumentelor invocate de SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” în cererea de chemare în judecată înaintată, în condițiile când aceasta avea obligația rezultând din prevederile art. art. 238, 239, 240 Cod de procedură civilă, conform cărora completul de judecată deliberează toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și

admiterea acțiunii. Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată, apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În consecință, instanța de insolvență contrar normelor de drept procesual enunțate *supra*, a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii prin prisma respectării condițiilor de valabilitate ale clauzelor contractuale, în condițiile când reclamantul nu a invocat aceste aspecte.

Ori, instanța de insolvență urma să concluzioneze sub aspectul temeinicii acțiunii prin prisma argumentelor și temeiurilor invocate de reclamant.

De asemenea, Colegiul relevă că la examinarea pricinii, instanța de insolvență nu a supus aprecierii argumentul reclamantului invocat în cererea de chemare în judecată ce vizează aspectul fraudulos al contractului, deoarece din textul hotărârii contestate nu se identifică careva ipoteze în acest sens care să infirme caracterul fraudulos al contractului invocat.

La fel, în textul hotărârii contestate nu se identifică careva supoziții referitor la caracterul disproporțional al prețului contractului invocat în raport cu serviciile pretinse a fi prestate de către părât, în condițiile când recurentul a invocat și faptul că prin Actul privind rezultatele inspecției financiare tematice a activității economico-financiare din 19 decembrie 2014 a SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” pe perioada de 01 iunie 2012-31 octombrie 2014, s-a constatat că prin încheierea contractului contestat au fost admise cheltuieli în sumă de 443240 lei neargumentate din punct de vedere economic.

Or, instanța de judecată rezultând din obligația sa, urma să dea un răspuns clar și expres argumentelor invocate în acest sens, în condițiile când, în opinia reclamantului, acesta este un aspect care suplimentar confirmă nulitatea contractului contestat.

Cu referire la circumstanțele enunțate *supra*, Colegiul notează că instanța de insolvență s-a limitat să generalizeze că reclamantul nu a prezentat probe ce ar confirma că serviciile nu au fost prestate în volumul invocat, iar în actul Inspecției Financiare s-a indicat doar admiterea cheltuielilor neargumentate din punct de vedere economic în sumă de 443240 lei și că constatările efectuate nu se încadrează în temeiurile legale pentru declararea nulității contractului de prestare a serviciilor de consultanță fiscală nr. 47-a (116/1) din 08 decembrie 2012 încheiat între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” și a actului privind îndeplinirea lucrărilor din 31 decembrie 2012. Însă, o analiză a circumstanțelor pricinii prin prisma argumentelor invocate, probelor prezentate, din textul hotărârii contestate nu se distinge, în condițiile când instanța avea obligația de a le supune aprecierii prin prisma argumentelor și probelor ambelor părți.

În atare circumstanțe, Colegiul constată că pricina a fost examinată superficial și doar prin prisma poziției părâtului care a invocat că contractul întrunește condițiile de valabilitate și prețul este fix, în condițiile când reclamantul nici nu a invocat că contractul nu ar corespunde formei și nu ar fi fost indicat prețul în conținutul acestuia.

Mai mult, instanța de insolvență constatând faptul că nu ar fi fost prezentate de către reclamant probe ce ar confirma că serviciile nu au fost prestate în volumul invocat, nu a elucidat circumstanțele ce țin de obiectul contractului în raport cu serviciile pretinse a fi prestate de pârât.

În contextul dat, Colegiul precizează că rezultând din obiectul contractului contestat (pct.01 din contract), încheiat între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, s-a convenit prestarea serviciilor de consultanță fiscală referitor la calcularea și declararea TVA (taxa pe valoare adăugată) și a prezentării declarației cu privire la TVA la organele fiscale pentru perioada 2003-2004 în rezultatul comercializării de către Bancă a bunurilor gajate pentru primirea creditelor, inclusiv lucrul de oficiu [...], însă contrapuz cu conținutul Registrului evidenței consultațiilor prestate SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, întocmit de SA „Audit-Concret” (f.d.56-60), Colegiul identifică că din conținutul acestuia se profilează că doar pct. 20 din Registrul menționat ar fi fost executat întru onorarea obligațiilor asumate conform contractului încheiat rezultând din obiectul acestuia.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind relevant și argumentul recurentului precum că răspunsul Inspectoratului Fiscal de Stat, datat cu 18 ianuarie 2013 (f.d.11), la adresarea SA „Audit-Concret” din 28 decembrie 2012 (f.d.10), a fost prezentat SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” la data de 21 februarie 2013 (f.d.12), ulterior întocmirii actului de îndeplinire a lucrărilor-31 decembrie 2012.

Astfel, confirmarea prestării serviciilor de către SA „Audit-Concret” prin actul de îndeplinire a lucrărilor din 31 decembrie 2012, asumate în baza contractului încheiat la data de 08 noiembrie 2012, creează confuzii în însăși executarea „de facto” a acestora, în condițiile când un raport în acest sens a fost prezentat reclamantului prin scrisoarea din 21 februarie 2013, ulterior semnării actului de îndeplinire a lucrărilor-31 decembrie 2012.

În atare circumstanțe, Colegiul constată o neelucidare a aspectelor importante soluționării pricinii în raport cu obiectul contractului încheiat și volumul lucrărilor prestate, or, în caz contrar instanța de insolvență urma să analizeze onorarea obligațiilor și prin prisma proporționalității realizării acestora de către pârât, ceea ce la caz lipsește.

Concomitent, Colegiul relevă că instanța de insolvență constatând că nu sunt careva temeiuri legale pentru declararea nulității inclusiv și a actului privind îndeplinirea lucrărilor din 31 decembrie 2012, a eludat a se expune asupra faptului că din Registrul evidenței consultațiilor prestate SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” de către SA „Audit-Concret” rezultă că acestea au fost prestate până la data de 21 martie 2013 (f.d.56-60) și după întocmirea actului din 31 decembrie 2012, ceea ce pune la dubii caracterul veridic și valabilitatea atât a actului întocmit, cât și a Registrului menționat.

Or, actul de primire a lucrărilor atestă îndeplinirea lucrărilor de către SA „Audit-Concret” rezultate din obligațiile asumate conform contractului încheiat. Chiar și în condițiile încheierii unui contract cu preț fix, argument invocat de pârât și preluat de instanța de insolvență, nu explică executarea cărorva prestații și ulterior semnării actului de îndeplinire a lucrărilor, ceea ce denotă Registrul evidenței consultațiilor, în condițiile când actul semnat ar confirma îndeplinirea

lucrărilor ce țin de prestarea serviciilor de consultație fiscală de către SA „Audit-Concret”, care au fost estimate la 443240, 00 lei și nu țin de perioada achitării acestora, ci de volumul lucrărilor executate.

În această ordine de idei, Colegiul menționează că elucidarea aspectelor date reprezintă o circumstanță importantă întru soluționarea corectă, completă și obiectivă a litigiului dat, în condițiile când actul de îndeplinire a lucrărilor care ar confirma onorarea obligațiilor asumate de către SA „Audit-Concret” este unul singur întocmit în acest scop, urma a fi întocmit la finele perioadei pentru care a fost încheiat contractul -31 martie 2013 (pct.16 din contract (f.d.7), argument invocat, în esență, de recurent și necombătut de instanța de insolvență. Or, însăși prestarea și altor servicii conform Registrului evidenței consultațiilor ulterior semnării acestui act, în lipsa altor acte semnate în acest sens, ce ar confirma executarea acestora, necesită o verificare repetată și un răspuns cert întru evitarea confuziilor apărute la examinarea litigiului dat, în condițiile când instanța de insolvență nu s-a expus asupra proporționalității serviciilor prestate vis-a-vis de prețul achitat.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului referitor la discrepanța impunătoare în raport cu serviciile prestate, perioada și valoarea acestora.

De asemenea, Colegiul reliefează că instanța de insolvență constatând valabilitatea contractului încheiat la data de 08 noiembrie 2012 între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, inclusiv și valabilitatea actului de îndeplinire a lucrărilor din 31 decembrie 2012 semnat între părți, nu a supus aprecierii argumentul reclamantului privind semnarea unui alt contract la data de 28 decembrie 2012 între SRL „Audit-Euroexpert” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău” (f.d.23-26), care, în esență, are același obiect privind prestarea serviciilor de contabilitate, ca și contractul încheiat între SA „Audit-Concret” și SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, or, serviciile de consultație fiscală este un aspect ce ține de contabilitatea societății.

În consecință, Colegiul menționează că la rejudecarea pricinii, instanța de insolvență urmează a verifica și a supune aprecierii aspectele menționate *supra*, inclusiv și de a supune aprecierii și alte circumstanțe ale pricinii, în partea ce ține de fondul cauzei, în măsura în care ele sunt confirmate prin probe relevante și pertinente soluționării corecte a litigiului inclusiv și prin prisma argumentelor participanților la proces.

Mai mult, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate *supra*, Colegiul conchide că examinarea pricinii a avut loc în mod incomplet, evaziv și fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate inclusiv și de lichidatorul SA „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs Spania, 1994).

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

CtEDO, în cauza *Suominen vs Finlanda*, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza *Van de Hurk vs Olandei*, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza *Dulaurans v. Franței*, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CtEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat. Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”.

CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza *Artico vs Italiei*, hotărârea din 13 mai 1980, paragraful 33). Astfel, instanța de insolvență nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată și de a argumenta respingerea cererii sale, dreptul său la un proces echitabil fiind lezat. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de insolvență.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul hotărârii contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de insolvență s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, argumentele pârâtului pe care se întemeiază concluziile sale, fără să se expună asupra argumentelor reclamantului.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

La rejudecarea pricinii, instanța de insolvență urmează să verifice aspectele menționate *supra*, să creeze condiții obiective pentru realizarea și exercitarea drepturilor procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că lacunele indicate *supra*, nu pot fi înlăturate la judecarea recursului, fapt pentru care recursul declarat de lichidatorul Vladimir Balan împotriva hotărârii din 08 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de insolvență și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, cu respectarea principiilor ce guvernează litigiul în cauză.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, prin intermediul lichidatorului Vladimir Balan.

Se casează hotărârea din 08 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Combinatul de Produse Cerealiere din Chișinău”, în procedura falimentului împotriva Societății pe Acțiuni „Audit-Concret” cu privire la declararea nulității actului juridic, cu remiterea pricinii la rejudecare în instanța de insolvabilitate-Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței:

Tatiana Vieru

Judecători:

Svetlana Filincova

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală